

Допомогти поросят у травленні — покращити ефективність виробництва

Д.вет.н., професор, Шкромада О.І.

Порушення травлення у поросят має поліетиологічну природу виникнення, котрій можна запобігти.

Всім відомо, що високої продуктивності у тваринництві можна досягти тільки, коли поголів'я є здоровим, тому поряд з організацією правильного годування і утримання необхідно запобігати виникненню різних захворювань, що відносяться до перинотального періоду. Адже, саме на цей період припадає 90 % загибелі поросят. Серед перинотальних проблем найчастіше спостерігається: гіпотермія, яка призводить до схуднення та загибелі, гіпоглікемія, що виникла в результаті конкуренції в гнізді та недостатності енергії; інфекційна діарея, яка буває на фоні недостатньої передачі пасивного імунітету. Існує також, багато інших факторів перинотальної смертності маленьких поросят: генетичний, материнський, людський та ін.

Перші 24 години життя поросяти взагалі вважаються критичними, бо в цей час проходить адсорбція антитіл із молозива слизовою оболонкою тонкого кишечника. Відомо, що для великих молекул альфа – глобулінів проникність тонкої кишки більш виражена протягом перших годин життя. При проходженні стінки кишечника імуноглобуліни не піддаються руйнуванню чи перетравленню. Але надходження їх у плазму крові швидко припиняється у зв'язку з насиченням епітеліальних клітин кишечника білками. Тому так необхідно, щоб новонароджені поросята протягом першої доби ссали молозиво. Отримуючи з ним колостральний імунітет, що в подальшому визначає резистентність організму тварин до хвороб (ВТГ, ротавірусної інфекції, колібактеріозу, анаеробної ентеротоксемії).

Не слід і забувати про те, що поросята з низькою вагою при народженні (менше 900 грам) піддаються великому ризику смертності до періоду відлучення. Якщо таким поросятam задавати препарати, що забезпечують енергією, покращують обмін речовин, то вони досягають такої ж фінішної ваги, як і поросята з нормальною вагою при народженні.

Захворювання шлунково-кишкового тракту – одна із головних причин захворюваності та смертності новонароджених поросят. Згідно з даними NAHMS (National Animal Health Monitoring System – Національна моніторингова система здоров'я тварин, США) за 2006 рік, кишкові хвороби посідають третє місце (13,2 %) в загальному списку причин падежу сисунів (після роздавлювання свиноматкою (42 %) та недоїданням (29,7 %)). Причому ці самі причини зазначено і в звіті NAHMS за 1990 р.

Маса поросят при відлученні, як відомо, є одним із найбільш важливих факторів, які впливають на подальшу швидкість росту тварини. Проте кишкові захворювання, перенесені в цеху опоросу, значно знижують ці показники. Аналізуючи кишкові патогени, типові для маточника, та їхні наслідки, потрібно врахувати першопочаток, отже визначальним фактом

максимального виживання поросят є своєчасне вчасно отримання материнського молозива.

Основними причинами порушення травлення у поросят є кормові отруєння (порушення раціону), кормова алергія, стрес від відлучення, а також віруси, бактерії, мікотоксикози та паразити.

Проведений нами моніторинг мікробної забрудненості свинокомплексів показав, що на у цеху опоросу (рис. 3.1.) найчастіше виявляли ешерихії – 65 %, стафілококів – 15 %, стрептококів – 12 %, клостридій – 4 % та інші види мікроорганізмів – 4 %. В цехах дорощування свиного господарств було встановлено, що кількість кишкової палички була меншою, порівняно з цехом опоросу, і становила – 56 %, відсоток кокових форм не змінився (стафілококів – 12 %, стрептококів – 16 %), не виділялися клостридії, ієрсиній – 7 %.

У тварин травний процес включає як механічні (жувальні, шлункові та кишкові процеси) так і хімічні (кислоти, ферменти тощо) кожен з конкретними цілями. Хоча основною функцією травної системи є асиміляція поживних речовин для енергії та зростання, це також є критичною частиною імунної системи. Харчування та імунне функціонування кишечника може сильно впливати на свиню.

Свині - це моногастричні тварини, що означає, що вони мають один шлунок (у порівнянні з чотирма у великої рогатої худоби). Вони є всеядними, вказуючи, що вони анатомічно призначені для обробки їжі як з тваринного, так і з рослинного походження. Їх система травлення дуже схожа на людську.

Молозиво також відіграє важливу роль у виявленні критичних змін у розвитку кишечника, структурі та функції новонароджених свиней протягом перших шести годин після грудного вигодовування. Це сильно пов'язано з кількістю надлишку молозива, що поглинається, і може призвести до приблизно 100-кратного збільшення поглинаючої області в кишечнику. Молозиво містить великі концентрації IgG, в той час як регулярне молоко містить переважно антитіла типу IgA. IgA антитіла не всмоктуються кишечником, а залишаються в просвіті кишечника, що діє проти патогенів та їх токсинів.

Жирність молозива також є важливою, оскільки вона є основним джерелом енергії новонароджених свиней. Свині потребують цієї енергії для виживання і росту, включаючи збереження себе тепло (терморегуляція), а також їх імунну систему. Виробництво антитіл вимагає значного споживання енергії. Мінімізація впливу патогенів упродовж усього життя свиней (від народження до ринку) мінімізує енергію та максимізує зростання свиней.

Період відлучення є, мабуть, одним з найбільш складних періодів для кишкового травлення свині (рис.1). У той же час кишкові клітини зазнають змін у виробництві ферментів, які необхідні для правильного перетравлення цих нових кормів. Імунологічно кишечник піддається впливу багатьох нових білків. Ці різні білки можуть викликати імунні реакції в кишечнику. Важливо, щоб кишечник свині не реагував імунологічно, інакше виникає запалення, що призводить б до негативного впливу на травну і абсорбційну

здатність кишечника. Хорошим прикладом цього є наявність великої кількості соєвого білка в дієті свиней протягом перших декількох тижнів після відлучення.

Існують деякі генетичні варіації у віці та ступені чутливості поросят до різних білків. Здебільшого, чужорідні білки є такими, що викликають імунні реакції у тварин. Відлучення також спричиняє зміну висоти ворсинок кишечника, а також порушення цілісності кишечника, що обумовлює тимчасове збільшення проникності кишечника. Приблизно у 50% випадків втрата ворсинок втрачається протягом перших п'яти днів після відлучення (рис.2). Для відбивання кишечника потрібно приблизно два тижні, щоб повернутись до попереднього росту. Пам'ятайте, що висота ворсинок пов'язана з травними і абсорбційними можливостями кишечника. Також було помічено, що низький потік кормів та голодування значно впливають на висоту ворсинок. Показано, що включення оксиду цинку, білків плазми та сухої сироватки зменшує вираженість пошкоджень кишкових ворсинок у відразу після відлучення.

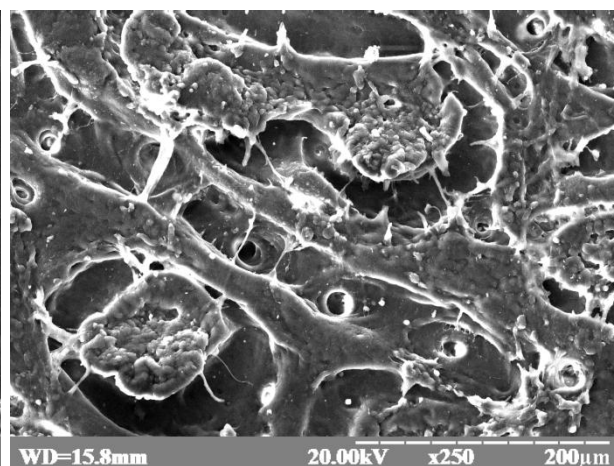
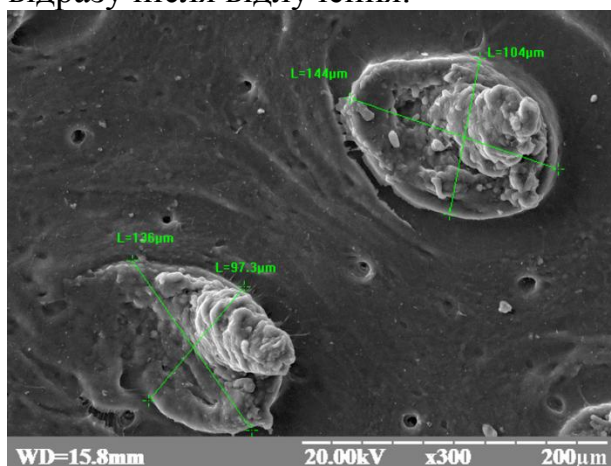

Рис.1 Нормальні ворсинки слизової оболонки кишечника

Поросят-сосунов потрібно завчасно до відлучення привчати до поїдання концентрованого корму. Вперше 10-14 днів після відлучення не можна допускати перегодовування молодняку білковим кормом. Навпаки, перед відбиранням і в перші дні після відлучення (особливо поросят) слід утримувати на раціоні з пониженим вмістом протеїну.

Профілактика кормових алергій заснована на дотриманні режиму годування, поступовому переході з одного типу раціону до іншого, недопущення згодовування недоброякісного корму, ураженого грибами, що містить підвищену кількість добрив, отрутохімікатів, антибіотиків та інших лікарських препаратів. Для підвищення захисту і посилення регенерації пошкоджених органів травлення призначають вітамін А, Е, С і групи В. З метою усунення дисбактеріозу застосовують протимікробні препарати з урахуванням їх чутливості до ентеропатогенних мікроорганізмів.

Дуже часто причинами ураження шлунково-кишкового тракту можуть бути вірусні, бактеріальні та паразитарні захворювання. Дуже часто вони

створюють асоціації, тобто тварина одразу може хворіти одночасно на цирковіроз та мікоплазмоз .

При незадовільних умовах заготівлі та неправильному зберіганні корми часто уражуються грибами. Мікотоксикози – захворювання тварин, які виникають в наслідок поїдання корму, зараженого токсичними грибами або продуктами їх життєдіяльності (токсинами, рис.3).

Рис.3. Змішана інвазія кормів мікроміцетами

Для запобігання порушенню травлення у молодняка свиней необхідно:

1. Проводити своєчасне щеплення поголів'я свиней від вірусних та бактеріальних захворювань, особливо звертають при цьому увагу на епізоотичний стан району та області.
2. Проводити профілактику інфекційних захворювань шляхом проведення дезінфекції та видалення із стада хворих тварин, при цьому своєчасно всьому поголів'ю провести антибіотикотерапію, з постановкою чутливості до них виділеної мікрофлори.
3. Не допускати порушення раціону молодняка і поступово переводити поросят-сисунів на білковий раціон поросят на дорощуванні
4. Слідкувати за здоров'ям лактуючих свиноматок в плані маститів, наявності мікотоксинів у молоці та патогенних мікроорганізмів
5. Проводити періодичну перевірку кормів на мікотоксини, особливо власного виробництва., та застосовувати адсорбенти в раціоні тварин.
6. Застосовувати поросяткам з 3-4 доби життя кокцидіостатики., та проводити дегільментизацію всього стада.
7. Застосовувати молодняку поросят підкислювачі, пробіотики та вітаміно-мінеральні комплекси для покращення стану кишечника та покращенню метаболічних процесів у організмі.